

Täysistunto

Torstai 19.9.2024 klo 16.01—20.56

7. Lakialoite laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 18/2024 vp Tiina Elo vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä tässä ajassa loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.17 **Tiina Elo vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on lakialoite elävien kohde-eläinten käytön rajoittamiseksi harrastustoiminnassa. Erikseen kiellettiin kohde-eläinten käyttäminen luolakoirien taipumuskokeissa.

Valmistelimme tämän lakialoitteen yhdessä edustajakollega Jenni Pitkon kanssa, koska kyseessä on ilmeinen eläimille turhaa kärsimystä tuottava puute nykyisessä eläinten hyvinvointilaissa. Tällä lakialoitteella eläinten hyvinvoinnista annetun lain 13 §:ään lisätään uusi momentti, jossa kielletään elävien kohde-eläinten käyttö harrastustoiminnassa, jos kohde-eläin joutuu kärsimään kipua, pelkoa tai stressiä ja kohde-eläin voi vahingoittua toiminnan seurauksena. Jos toiminta voi aiheuttaa kohde-eläimen hyvinvoinnille merkittävää haittaa, elävän kohde-eläimen sijaan on käytettävä muita vaihtoehtoja. Lisäksi säädetään vielä erikseen, että elävien kohde-eläinten käyttö luolakoirien soveltuvuuskokeissa ei olisi sallittua.

Arvoisa puhemies! Tämä asia nousi julkisuuteen maaliskuussa 2023, kun Oikeutta eläimille -järjestö julkaisi Vihdissä ja Mynämäellä salaa kuvattuja videoita, joissa näkyi, miten luolakoirat pannaan taipumuskokeissa vanerisiin keinoluoliin, joissa niitä odottaa elävä kettu. Eläinten välille annettiin kehittyä tappelutilanteita, vaikka se ei nykyisten koesääntöjen mukaan ole sallittua. Nykyinen eläinten hyvinvointilaki ei siis ole tältä osin riittävä.

Nykyisen lain mukaan eläinkilpailu ja -näyttely eivät saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia. Tämä tarkoittaa, että toiminnassa eläimiä ei saa tarkoituksellisesti vahingoittaa. Hyväksyttävää ei olisi esimerkiksi sellaisen luolakoirien taipumuskokeen järjestäminen, jossa ei yritettäisikään estää koekoiran ja kohde-eläimen välistä kontaktia vaan eläin voisi helposti vahingoittaa toista puremalla tai kynsimällä. Nyt näin kuitenkin julkisuudessaakin olleiden videoiden mukaan käytännössä tapahtuu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Kun eläinten hyvinvointilakia viime kaudella käsiteltiin, useat eläinsuojelujärjestöt sekä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta vaativat elävien kettujen käytön kieltämistä kokonaan luolakoirien taipumuskokeissa ja harjoituksissa. Muiden muassa Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies, Animalia ja SEY suosittelivat lausunnoissaan, että lakiin lisättäisiin elävien kohde-eläinten käytön kiello luolakoirien taipumuskokeissa.

Ympäristövaliokunta, jonka varapuheenjohtajana tuolloin toimin, esitti omassa lausunnossaan harkittavaksi, tulisiko eläinten hyvinvointilain käsittelyn yhteydessä toteuttaa luolakoirien taipumuskokeiden kiello juuri elävien kettujen käytön takia. Valiokunta totesi, että kettuja pidetään turkistarhaa vastaavissa pelkistetyissä olosuhteissa eivätkä kettujen pito-olosuhteet turvaa niiden hyvinvointia. Valitettavasti tämä lausunto ei tuottanut toivottua tulosta eikä lakiin kirjattu kategorista kielloa kohde-eläinten käytöstä luolakoirien taipumuskokeissa.

Arvoisa puhemies! Elävien kettujen käyttäminen luolakoirakokeissa on julmaa eikä millään tavalla välttämätöntä. Kokeet aiheuttavat eläimille kohtuutonta stressiä ja kärsimystä. Julkisuudessa on osoitettu, että kokeisiin liittyy eläinten loukkaantumisriski, vaikka sen ei pitäisi olla mahdollista. Siksi elävien kettujen käyttö luolakoirakokeissa on yksiselitteisesti kiellettävä. Toivon, että tälle lakialoitteelle löytyy tukea ja saamme tämän kokonaisuuden kannalta ehkä pienen mutta ilmeisen ongelman eläinten hyvinvoinnin osalta korjattua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

18.21 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Elävien kettujen käyttäminen luolakoirakokeissa on julmaa eikä millään tavalla välttämätöntä harrastustoiminnan kannalta. Nämä kokeet aiheuttavat kohde-eläimille kohtuutonta stressiä, ja niihin liittyy myös merkittävä eläinten loukkaantumisriski. Ehdotamme tällä lakialoitteella elävien kettujen käytön kieltämistä luolakoirakokeissa.

Harrastustoiminta ei missään muodossa ikinä oikeuta kohde-eläinten käyttöä, jos toiminta vaarantaa niiden hyvinvoinnin. Viime vuonna Oikeutta eläimille -järjestö julkaisi Vihdissä ja Mynämäellä kuvattuja videoita, joissa näkyi, miten luolakoirat pantiin tilanteisiin, joissa niitä odotti elävä kettu vanerista rakennetussa kourussa ja eläinten välille annettiin kehittyä tappelutilanteita. Vaikka se ei olekaan koesääntöjen mukaan sallittua, näyttää se silti olevan paikoin käytäntö. Tässä tilanteessa sekä koirat että ketut saivat verta vuotavia haavoja.

Kennelliitto käsitteli elävien kohde-eläinten käyttöä luolakoirakokeissa omassa valtuustossaan mutta päätyi tiukan äänestyksen jälkeen sallimaan toiminnan jatkamisen. 56 valtuuston jäsentä äänesti taipumuskokeiden kieltämisen puolesta, mutta 57 kannatti niiden jatkamista uusituilla säännöillä. Itse luen tämän täpärän äänestystuloksen niin, että myös harrastajat kyllä laajasti ymmärtävät kiellon merkityksen ja ovat myös valmiita muutokseen.

Elävien kettujen käyttö luolakoirakokeissa ei ole välttämätöntä harrastustoiminnan jatkumisen kannalta, sillä ne voisi hyvin korvata esimerkiksi mekaanisilla ketuilla. Näin on toimittu jo joissakin verrokkimaissamme. Tähän kannattaisi myös Suomessa siirtyä — jos ei harrastajien omalla päätöksellä, niin sitten laissa niin säätämällä. Eläimellä nimittäin on itseisarvo: arvo, joka on riippumaton siitä, tuottaako eläin ihmiselle hyötyä tai huvia. Nykyisessä eläinten hyvinvointilaissa ei kuitenkaan suoraan rajoiteta kohde-eläinten käyttöä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

harrastustoiminnassa, eikä lakiin ole kirjattu kategorista kieltoa kohde-eläinten käytöstä luolakoirien taipumuskokeissa.

Eläinten hyvinvointi tulee asettaa harrastustoiminnassa etusijalle. Toivon, että tämä lakialoite saa laajan kannatuksen eduskunnassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

18.24 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Täällä on tosiaan tällainen eläinten hyvinvointia käsittelevä ilta käsillä. Käsittelemme edustaja Elon tekemää lakialoitetta, jota lämpimästi kannatan. Metsästys on vastuullista, kun se ei aiheuta turhaa, pitkittynyttä kärsimystä metsästettävälle eläimelle ja kohdistuu kannanhoidollisesti. On mielestäni käsittämättöntä, että elävien kohde-eläinten käyttö luolakoirakokeissa on edes mahdollista nykyään, etenkin kun meillä olisi olemassa vaihtoehtoja. Eläimelle on stressaavaa ja pelkoa herättävää joutua jahdatuksi. Lisäksi elävän kohde-eläimen käyttö altistaa niin villieläimen kuin lemmikkikoirankin vammoille ja pahimmillaan jopa hitaalle ja kivuliaalle kuolemalle. Tämän vuoksi meidän tulisikin siirtyä luolakoirien koulutuksessa ja kokeissa täysin näihin muihin vaihtoehtoihin ja turvata niin villieläinten kuin lemmikkienkin oikeus hyvinvointiin.

Arvoisa puhemies! Luolakoirametsästyksessä koiraa käytetään ajamaan saaliseläimiä, jotka ammutaan, ja luolakoirakokeen tarkoituksena on selvittää koirien taipumukset ja sopeutuminen luolassa työskentelyyn. Näiden piirteiden selvittäminen ei edellytä elävää kohde-eläintä, eikä näin ollen ole perusteltua aiheuttaa eläville kohde-eläimille haittaa.

Vuonna 23 eli viime vuonna Oikeutta eläimille -järjestön julkaisemassa videomateriaalissa näkyi, miten koirien ja kohde-eläinten välille annettiin kehittyä tappelutilanteita. Tämä ei ole hyväksyttävää, eikä tällainen millään tavoin edesauta myöskään metsästystä tai metsästyskoirien koulutusta. Metsästävän koiran ei kuulu käydä metsästettävän eläimen päälle vaan ajaa se paikkaan, jossa metsästäjä saa näköyhteyden siihen. Metsästyskoira ei ole metsästysväline. Se on tärkeä osa metsästysporukkaa. Lailla säädetään jo siitä, että eläinkilpailu ja eläinnäyttely eivät saa tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia. Saman pitäisi päteä myös kohde-eläinten käyttöön harrastustoiminnassa.

Arvoisa puhemies! Eläinsuojelujärjestöt sekä seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta ovat jo vaatineet kettujen kieltämistä luolakoirien taipumuskokeissa ja harjoituksissa. Samoin ympäristövaliokunta on jo vuonna 22 esittänyt harkittavaksi luolakoirien taipumuskokeiden kieltoa elävien kettujen käytön takia. On harrastuksen tulevaisuuden kannalta kestävä valinta kieltää elävien kohde-eläinten käyttö, jotta koko harrastusta ei tarvitsisi kieltää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

18.27 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin Oikeutta eläimille -järjestölle, joka on tuonut tämän epäkohdan laajasti julkisuuteen, ja kiitos myös edustajille Elo ja Pitko tästä lakialoitteesta. Itsekin tämän allekirjoitin ja ehdottomasti tätä kannatan.

Eli kyse on näistä luolakoirien taipumuskokeista. Jo ihan alkuun on hyvä todeta, että yli-päättään tämä luolametsästys itsessään on mielestäni julma metsästyksen muoto, ja sitten vielä näissä kokeissa, joissa testataan tätä luolakoirien niin kutsuttua soveltuvuutta tähän metsästykseseen, vielä käytetään elävää kettua kohteena. Ajattelen, että me helposti pahek-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

summe muissa maissa tapahtuvia eläintappeluita, mutta sitten samaan aikaan voi ajatella, että tällaiset luolakoirien kokeet ovat käytännössä järjestettyjä eläintappeluita ja siis tällä hetkellä edelleen laillisia.

Tässä on nyt seuraavaksi muutamia Oikeutta eläimille -järjestön kokoamia kuolinsyitä, joita näiden kokeiden yhteydessä on raportoitu: 4-vuotias saksanmetsästysterrieri, kuolinsyys petovahinko, jäi metsästystilanteessa maaperään, jossa oli mäyriä, ilmeisesti sydän petti. 5-vuotias mäyräkoira, kuolinsyys tapaturma, sai metsästystilanteessa mäyrän kynsistä vakavia haavoja molempiin silmiinsä, lopetettiin. 2-vuotias jackrussellinterrieri, kuolinsyys tapaturma, metsästystilanteessa mäyrä repi. Nämä ovat siis näitä kokeiden aikana tapahtuneita tilanteita.

Myös näistä Oikeutta eläimille -järjestön salakuvista selviää, kuinka tämä elävien eläinten käyttö näissä luolakoirien taipumuskokeissa aiheuttaa selkeästi kärsimystä niin näille ketuille kuin myös näille metsästyskoirille. Sen takia onkin luontevaa, kuten tässä lakialoitteessa tuodaan esille, että useat eläinsuojelujärjestöt ja esimerkiksi tämä maa- ja metsätalousministeriön alainen seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta ovat vaatineet, että elävien kettujen käyttö pitäisi kieltää näissä taipumuskokeissa ja harjoituksissa ylipäätään. Silloin, kun eläinten hyvinvointilakia käsiteltiin, tämä asiahan nousi esille, ja silloin myös eduskunta sai näitä lausuntoja järjestöiltä ja myös esimerkiksi eläinasiainmieheltä ja Eläinten hyvinvointikeskukselta. Eli näkisin, että jos ammattilaisten mielipidettä kysyy, niin tässä on hyvin laaja konsensus sille, että tämän toiminnan ei pitäisi olla lainmukaista.

No, sitten Kennelliitto on tätä myös käsitellyt, ja niin kuin täällä tuotiin esille, Kennelliiton hallitushan yritti omalla esityksellään lopettaa nämä luolakoirien taipumuskokeet. Kun Kennelliiton valtuusto tätä asiaa käsitteli vajaa vuosi sitten, niin silloin tosiaan vain yhden äänen erolla päädyttiin siihen, että näitä luolakoirien taipumuskokeita kuitenkin voidaan jatkaa. Mielestäni edustaja Pitko tässä hyvin sanoi, että kuitenkin näin pieni ero tässä äänestyksessä ja tämä Kennelliiton hallituksen esitys kuitenkin kertoo siitä, että alan harrastajilla on myös näkemystä siihen, että näissä kokeissa on ongelmia, ja nämä voitaisiin hyvin kieltää.

Toki itse ajattelen, että selkeintä olisi, että tämä asia kiellettäisiin lailla, kun tästä näin laaja konsensus kuitenkin sitten asiantuntijoiden parissa on. Niin kuin täällä tuotiin esille, myös ympäristövaliokuntahan käsitteli tätä silloin, kun me käsiteltiin eläinten hyvinvointilakia viime kaudella. Silloin nimenomaan tässä valiokunnan mietinnössä, jossa sitten oli näitä muita puolueita kuin ne, jotka tässä ovat jo puhuneet, valiokunta esitti harkittavaksi tätä taipumuskokeiden kieltoa.

Eli lämpimästi kannatan tätä lakialoitetta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

18.32 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Metsästyksellä on suuri yhteiskunnallinen merkitys Suomelle, ja metsästäjät ovat tärkeitä maallemme. Joskus kuitenkin metsästyksen keinot voivat olla sellaisia, joita henkilökohtaisesti en hyväksy, ja nyt kansanedustajat Elo ja Pitko ovat tehneet lakialoitteen, joka on aiheellinen ja hyvä.

Luolakoirien taipumuskokeisiin ei mielestäni kuulu käyttää eläviä kettuja. Nämä taipumuskokeet ovat hyvin stressaavia tilanteita eläville ketuille. Lisäksi on selvinnyt, että koi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

rien ja kettujen välille on annettu kehittyä jopa tappelutilanteita, ja tämä on täysin verrattavissa esimerkiksi koiratappeluihin. Se on julmaa ja tuomittavaa.

Selvää on, että tällainen eläimiä vahingoittava toiminta ei ole enää tätä päivää. Kettukannan hallitsemiseksi on varmasti vaihtoehtoisia metsästystapoja kuin luolametsästyksessä elävien kettujen käyttäminen. Melkein sanon, että se on jopa eläinrääkkäystä. Toivonkin, että siirryttäisiin siihen, että mekaanista kettua voisi käyttää. Nämä taipumuskoheet luolakoirilla ovat sekä koirille että ketuille epäinhimillisiä. [Mai Kivelä: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto, poissa. — Edustaja Malm.

18.34 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja siitä, kuinka metsästämisellä on paikkansa suomalaisessa perinteessä ja kulttuurissa, mutta myös siitä, kuinka maailma muuttuu ja myös meidän kuuluu muuttua siinä mukana. Olen ehdottomasti samaa mieltä kaikista näistä perusteluista, että meidän ei tarvitse luoda enää sellaisia tilanteita, joissa esimerkiksi kettujen ja koirien välille tulee tällainen tekemällä tehty tappelutilanne. Emmehän me tässä salissa hyväksy myöskään sitä, mikä on hyvin johdettu tästä, eli koiratappeluja.

Tänään on myös puhuttu paljon siitä, mitä ovat eläimen luonnollinen tarve ja luonnolliset vietit ja mitä eläin tarvitsee siihen, että se on onnellinen, ja siitä aiheesta varmasti vielä illan aikana jatketaan. Kyllä itse lähdän siitä ajattelusta, että ei tuo mitään lisäarvoa kenellekään käyttää kohde-eläimiä vain sen takia, että voisi itse harrastaa jotakin promillen rajoissa olevaa harrastusmuotoa. Toivon, että keskustelu jatkuu yhtä rakentavana kuin se on tähän mennessä tämän aiheen osalta edennyt.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.